

WILLEM DE WOLF

THE COURAGE
TO BE
DISLIKED

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

De Nieuwe Toneelbibliotheek, Tekst #624
© 2020, Willem de Wolf
Eerste druk 2021

isbn 978-94-6076-624-4
nur 307

Niets uit deze uitgave mag worden opgevoerd of verveelvoudigd zonder schriftelijke toestemming van de schrijver en De Nieuwe Toneelbibliotheek

No part of this book may be reproduced in any way without written permission from the writer and De Nieuwe Toneelbibliotheek

De Nieuwe Toneelbibliotheek bestaat uit

Mara Aronson
Connie Nijman
Ditte Pelgrom
Redacteur
Ricky Schouten

Typografie en basis lay-out

Connie Nijman
Printwerk
Hollandridderkerk, Ridderkerk

info@denieuwetoneelbibliotheek.nl
Postadres De Nieuwe Toneelbibliotheek
Willem Beukelsstraat 42 1097 ct Amsterdam

Dit boekje is online te bestellen op:
www.denieuwetoneelbibliotheek.nl

Personen

N Natali

I Interviewer/ Peter

voor gj

voor *licht*

n het zijn kleine dingen
niets spectaculairs
ik hoop dat je dat niet verwacht als eerste wil ik graag vertellen over een
jongen in een blauwe ski-jas
ik zal straks wel duidelijk maken waarom
ik ga eerst dat verhaal vertellen
het zijn dit soort dingen die ik ook aan mijn vriendin vertel
ik zal straks wel uitleggen wie dat is
Hannah heet ze
maar straks
we komen uit hetzelfde milieu en hebben vaak gesprekken met elkaar
Hannah en ik
we hebben elke week gesprekken
en elke keer denk ik:
nu ben ik weer iets vergeten te vertellen
ik zou het moeten opschrijven
ik ga het opschrijven: jongen in blauwe ski-jas
dus de jongen in de blauwe ski-jas
ik zag zijn gezicht pas
nadat ik al aan hem voorbij was gelopen
en over mijn schouder nog één keer
naar hem terugkeek
omkeek
het was op een avond
er was iets
er was iets aan hem
was het die dure blauwe ski-jas rond die arme jongen?
die verjunkte jongen?
die verschrikt
met roodomrande ogen
boven de laadklep van de pick-up auto uitkwam
hij keek ook naar mij
wat had hij gedaan?
had hij daar beneden naast de autobanden zitten schijten?

ik vroeg mij af

hoe het kon
dat zo'n gezicht
zijn gezicht
nog bestond
ik bedoel
hoe het al die tijd
die lange tussentijd
in leven was gebleven
hoe hij het had overleefd

afzichtelijk was het
wit benig jodiumgeel
zoveel dode hoeken
en slagschaduw
zo onaf en ongelijk en lijk en ongelukt

dat had ik voor het laatst in mijn jeugd gezien
dacht ik
zo een misvormingen
toen iedereen nog gewoon geboren werd
ook de mismaakten nog gewoon geboren werden
toen mismaaktheid
nog een onderdeel van het straatbeeld was
het straatbeeld waar wij niet naar keken
natuurlijk
wat ons niet werd toegestaan
om naar te kijken
natuurlijk

Hannah en ik komen uit een milieu
een bevoorrecht milieu
waarin het kind van de mismaaktheid
wordt weggehouden
waarin het kind zelf
uit nieuwsgierigheid
uit opwinding

al dan niet erotisch geladen opwinding
de mismaaktheid zoekt
de mismaaktheid opzoekt
zelf een wandeling maakt
naar de andere kant
de kant waar wij niet kwamen
niet mochten komen

in ieder geval
ik herinnerde me
terwijl ik in het gezicht van de jongen keek
plotseling
het zwembad in High Bridge Park
op 173rd Street
de andere kant
de kant waar wij nooit kwamen
maar ik in mijn jeugd
toen wij nog in New York woonden
toch eens verzeild geraakte
op een mooie zomerdag
ik herinnerde mij
dat ik een kind met een waterhoofd zag rondgereden worden
broertjes en zusjes waren het
die draaiend en dansend rond de invalidekar
het gigantisch uitgetrokken nachtmerriegezicht
voor zich uit duwden
en toonden

ergens probeerde ik mijzelf
toen
net als nu met die jongen in de blauwe ski-jas
te dwingen
om het kijken
en het niet-kijken
naar de afschuw
naar het weerzinwekkende

in één enkele beweging
gevat te krijgen
'begrijp je wat ik bedoel?'
als ik dit soort zaken met Hannah bespreekbegrijpt ze perfect wat ik
bedoel
'het gezicht' in het waterhoofd
willen zien
en tegelijkertijd
net genoeg wegstijgen
niet kijken
zodat het geen blijvende indruk op u kan maken
dus om het toe te laten
het beeld
de indruk
en het me tegelijkertijd
niet te laten wankelen

alsof zijn dode moeder zich
in zijn gezicht had doorgedrongen
doorgedruwd
dat dacht ik
terwijl ik in die van schrik wijd open ogen
van de jongen keek
ik zag zijn dode moeder
een dode moeder
die er waarschijnlijk
net zo moet uit hebben gezien als jij
dacht ik
was het dat wat me zo frappeerde aan die jongen?
of was het toch de ski-jas?
de dure ski-jas van de jongen
ik zie dat soort dingen
ik bedoel het volume
de stevigheid
de glans ook
de diepte van de kleur

is het gekocht
dacht ik
is het gestolen
of is het nageemaakt?
in China nageemaakt?
imiteren de Chinezen niet het goedkoopst
de kenmerken van de kostbaarheid?

ik weet nog
op het moment dat ik me dat afvroeg
boog de jongen zich naar beneden
tussen de geparkeerde auto's
en kwam meteen daarop weer terug naar boven

en in dat omhoog komen
in dat rijzen
nam hij in één beweging
in een elastische opwaartse schroef
alles mee
wat beneden
blijkbaar aan zijn voeten had gestaan
zijn tassen
hij nam een hele wereld
een belt
een leven aan plastic zakken
rondom zijn hele lichaam
mee omhoog

in één moment bewoog een zee
zeeg een zee
(dat is mooi)
zeeg een zee
van felgekleurd winkelketenplastic
meerdere tassen aan een arm
naar boven
de hengsels door het gewicht

al bijna doorzichtig getrokken
ik zag zelfs
kort
nog een rugzak
half over zijn hoofd
naar voren vallen
ik zag de riem van de rugzak
van zijn schouder
naar zijn elleboog glijden
en in de buiging van zijn arm blijven steken
waardoor het volle gewicht van de rugzak
ook nog eens aan een arm kwam te hangen
je kent het hè

en tenslotte zag ik hoe alles
deze hele eruptie
deze hele guts
nadat hij rechtstond
heel even nog
bungelde en stootte
om vervolgens langzaam te stollen
en tot rust te komen

en nadat hij
de jongen in de blauwe ski-jas
met één stap
deze hele bevende belt
ook horizontaal in beweging bracht
zag ik voor het eerst ook de hond
de aan een riem trekkende hond
die hij ook nog vasthield
de terriër pitbull-achtige hond
met een blik van 'kom niet dichterbij'
of zei die het tegenovergestelde?
'kom alstublieft wat dichterbij'

zie je
ik heb het gezegd
in die paar seconden
zit een wereld verborgen
je ziet het of je ziet het niet
zo'n dingen zie ik
op straat
tijdens mijn wandeling
naar de andere kant
soms schrijf ik het zelfs op
om aan Hannah te kunnen vertellen
mijn lieve vriendin Hannah
die altijd op mij wacht
in The Blue White
met haar ogen dicht zit ze daar dan

elke donderdagmiddag zien wij elkaar
Hannah en ik
in The Blue White
om elkaar te vertellen
wat we hebben gezien
wat zich aan ons heeft vertoond
waar we naar hebben gekeken
en waarvan we hebben weggekeken
aan de randen
in de periferie
vanuit de ooghoek
aan de andere kant
dat is wat wij doen
Hannah en ik
onze afgewende blik thematiseren
in The Blue White

wat heb ik nog meer gezien?
even kijken
de vrouw met de koffer

op een ochtend in Penn Station
in de hal
ik kon niet slapen
en had mij
in een impuls
naar Penn Station laten rijden
toen ik nog in New York woonde

i Penn Station?

n Pennsylvania Station
het was nog voor de ochtendspits
de vrouw met de koffer met
bijpassende handtas
bovenop de koffer
en het jasje
waarvan ze denk ik dacht
dat het kon
bij haar broek
beide beige
moet ze gedacht hebben
maar wat dan toch niet paste
want het ene katoen
en het andere van linnen
en dat er dus altijd mensen zijn
zoals ik
die dat wel opvalt
die erop uit zijn zelfs
om te zien
dat het was aangetrokken
met de gedachte
ze zien dat toch niet
maar ik zag het dus wel
in een flits had ik het gezien
en ik keek alweer weg
in die flits had ik ook gezien

hoe ze daar zo stond
in de hal
in de rij voor de trein naar Montréal
met overstap in Albany
ik zag hoe ze plotseling werd overvallen
door de massaliteit
de grote hoeveelheid mensen
die reisden
ook reisden
dat had ze werkelijk niet verwacht

in haar anticiperende beelden van haar reis
waren die er allemaal niet bij
die mensen
daarvoor reisde ze te weinig
haar koffer
met bijpassende handtas
was nog te ongebruikt
had ik allemaal gezien

ze keek naar het bord
het aankondigingsbord
in de hal van Penn Station
'zou dat kloppen wat daar staat?'
ik zag het haar denken
dat de trein die zij had uitgekozen
voor haar reis
weken geleden al had uitgekozen
en had gereserveerd
en gecontroleerd
meerdere keren had gecontroleerd
ook zojuist nog
thuis
op het internet
was afgeschaft?

ze bleef staan kijken
alsof het nog zou veranderen
maar het veranderde niet
het ligt niet aan mij
het ligt aan het bord
cancelled?
ze keek alsof het er toch niet stond
maar het stond er
en bleef er staan
cancelled
tiens
ze keek
alsof ze elke keer nog eens goed wilde kijken
'nu ga ik eens goed kijken'
'nu ga ik eens goed kijken
naar wat er echt staat'
cancelled

en ook toen iedereen wegliep
begon te telefoneren
naar andere treinen begon te zoeken
bleef zij staan
en om zich heen kijken
alsof ze vond dat het eigenlijk niet kon
alsof ze dacht dat het nog
op het allerlaatst
zou draaien
en toch zou doorgaan
en goed zou komen
met alles

i bent u gelukkig?

n jawel zeker
laatst bijvoorbeeld
ik was aan het wachten voor de lift

om naar boven te gaan
toen stond ik bijvoorbeeld bij mijn geluk stil
de grootte van mijn geluk
de houdbaarheid van mijn geluk
de kwetsbaarheid natuurlijk
en ik heb een ibuprofen ingenomen
zonder water
ik heb voor de lift speeksel in mijn mond aangemaakt
en daarmee de ibuprofen doorgeslikt
in de spiegel heb ik naar mezelf gekeken
terwijl de lift naar boven zoefde
de lift naar boven is altijd leuker
dan de lift naar beneden
vind ik

i ik had u zojuist onderbroken
maar zijn er nog meer verhalen
die u aan Hannah vertelt?

n ja
dingen die ik ook aan Hannah vertel
bijvoorbeeld
wat ik zag
in de rij voor de Louis Vuitton-boetiek
ze staan tegenwoordig in de rij
om iets van Louis Vuitton te kopen
ik keek naar die rij
en ik keek weer weg van die rij
en ik zag een vrouw
een Chinese vrouw
ik zag haar kijken naar mij
en zich denk ik afvragen
of het haar zou lukken
of ze met de aanschaf van de tas
de Louis Vuitton-tas
een even vanzelfsprekende

Louis Vuitton-uitstraling zou krijgen
als ik
een even vanzelfsprekende eigenares
van de tas zou worden
als ik
en nu komt het
ik had mijn Louis Vuitton op dat moment
zelfs niet bij
ik had ze niet bij
ik heb de laatste tijd mijn Louis Vuitton-tassen
nauwelijks nog bij

maar om terug te komen op de lift
op mijn geluk
in de lift luister ik altijd naar de Bolero
wij hebben Bolero in onze lift
en als de Bolero nog maar aan het begin is
nog ver verwijderd van de apotheose
de apotheose met het trompetgeschal
de climax zeg maar
dan maak ik de climax in de lift
waarschijnlijk niet mee
tenzij ik nog eens naar beneden ga
maar dat doe ik niet
dan interpreteer ik dat altijd als een teken
het punt waarop de Bolero zich bevindt
bij het binnengaan van de lift
tot aan de apotheose aan het eind
die afstand
maak ik de apotheose nog mee?
of ben ik dan al uitgestapt?

sinds ik de Bolero ooit toevallig
in een hotellift hoorde
heb ik besloten
dat de Bolero ook altijd

in een loop in onze lift moet klinken
Bolero bij het binnengaan
Bolero bij het naar buitengaan
Bolero naar beneden
Bolero naar boven
liever Bolero naar boven
de Bolero als eeuwige intro
als openingstune

ik zie het als een spel met mezelf
bij het instappen
in de lift
wat is deze keer de afstand tussen
het punt waarop de Bolero zich bevindt
bij het instappen
en bij het uitstappen
zal de afstand tot aan het trompetgeschal
de afstand tot aan de apotheose
kort genoeg zijn?
ik zie dat elke dag opnieuw als een omen
wat wordt het vandaag?
maak ik ze mee
de catharsis
of niet?
wordt het een bevrijding
of een catastrofe?
welke ontlading wordt het?
of is er geen ontlading vandaag?
als dagelijkse spel
als voorspel
als voorspelling
als vraag
hoe ver vandaag nog tot aan de catastrofe?
seksueel
existentieel
klimatologisch

politiek

ik ben toen
nadat ik de Bolero voor het eerst
in een hotellift had gehoord
wel even bezig geweest
met de mogelijke indruk van snobisme
die ik zou kunnen maken
op de medebewoners
van ons appartementengebouw
met mijn wens om de Bolero ook
in onze lift te laten klinken
ben ik snobistisch?
ben ik een snob?
ik heb overwogen
er met Martin over te praten
Martin is onze conciërge
en ik heb besloten
er niet met Martin over te praten

het verwijt snobisme is er één
dat ik als onafwendbaar beschouw
voor mijn persoon
voor mijn verschijning
het is zo
het bevindt zich in mij:
snob
ik ben snob

natuurlijk
er is waarschijnlijk een punt
waarop het ventileren
van culturele referenties en interesses
snobistisch wordt
voor een buitenstaander snobistisch wordt
ik kan in mijn enthousiasme wat overdrijven

normaal gezien is het zaak
om dat punt voor te blijven
dat weet ik dat ook wel
maar ik kies ervoor om dat niet te doen
laat dat nu
een van mijn leukere ambivalenties zijn
sommige dingen moeten nu eenmaal
onberedeneerd en onaangetast blijven
ja, ik ben snob
tuurlijk ben ik snob
er mag iets klinken vind ik
er mag iets klinken in een lift
als ik naar beneden ga
of omhoog
liever omhoog

i zullen we wat tijd maken voor muziek?
het is goed dat het niet te veel een toneelstuk is
maar we moeten ook oppassen
dat het niet alleen een documentaire wordt
nog iets
u moet zeggen als u het vervelend vindt
maar is het goed
dat ik naar uw leeftijd informeer?

n geen probleem
ik ben 44
Hannah bijna 45
ik ben niet getrouwd
Hannah ook niet
er zijn mannen in ons leven
maar wij zijn in de omstandigheid
hun namen en belang onbenoemd te laten
door geld verworven feminisme
noemt Hannah dat

ik draag zwarte coltruien
Hannah witte
wij zijn vriendinnen
wij doen ook dingen die vriendinnen doen
wij kleden ons vaak om
de fijnheid van de stof
van een stof
is eigenlijk alleen
bij het aantrekken goed te voelen
daarom
anders ben je je de rest van de dag
daar te weinig van bewust
in ieder geval probeer ik daar iets mee
nog bewuster te worden
en dat bewustzijn aan te houden
van de fijnheid van de stof
van de fijnheid van een stof
door voor het aantrekken van de coltrui
van kasjmier
de stof in mijn hand te nemen
de onderkant van de trui
door mijn vingers te laten glijden
en mij bewust te zijn van mijn voorrecht
mij dat te blijven realiseren
maar op dat moment
ook te weten
dat dat niet voldoende zal zijn:
het zich alleen maar realiseren
van het privilege

de kwestie is immers niet alleen
het verschil tussen
het hebben van de mogelijkheid
van het betasten van de materie
of van het niet hebben van de mogelijkheid
van het betasten van de materie

maar ook het verschil
tussen het bewust betasten van de materie
en het niet-bewust betasten van de materie
ik betast materie
en ik betast materie bewust

ik heb vanmorgen even kort
naar één van mijn drie courante bankrekeningen gekeken
om in ieder geval een antwoord te hebben
op de terecht onweerstaanbare vraag:
'maar hoe rijk dan?'
8,6 miljoen en iets erbij
of 9,6 miljoen en iets erbij
is dat veel?
voor een courante rekening
ik weet het echt niet
de twee andere rekeningen
heb ik niet meer bekeken
verder heb ik participaties
in twee olievelden in Oregon
een rederij in Portland
die mijn tweede naam draagt
Jennifer Shipping
en belangen in een supermarktketen

en dan nog wat ik op mijn 18de heb gekregen
gekregen
ja
gekregen
ettelijke deposito's
waar ik volgens familietraditie
bij het intreden van de volwassenheid
toegang toe kreeg
aandelen en obligaties
maar die dingen heb ik onmiddellijk verzilverd
wat mij nochtans sterk werd afgeraden

door mijn broers
maar het was te veel om mee bezig te zijn
ik heb dit alles zo sec mogelijk willen zeggen
ik zie er nog net hetzelfde uit
als 30 seconden geleden
mijn fortuin
mijn leven bestaat
Hannah is minstens even rijk
of rijker
of minder rijk

in New York kennen Hannah en ik
een honderdtal vrouwen
vrouwen van onze leeftijd
dochters van bepaalde families
bankiers reders industriëlen
met vergelijkbare vermogens en privileges

maar niet iedereen heeft dezelfde inzichten
of hetzelfde bewustzijn als Hannah en ik
als het gaat over rijkdom en privileges
dat zijn er hooguit tien
die hebben dat
dat zelfde soort
excessief inconsequent schuldgevoel
zo noem ik dat
excessief inconsequent schuldgevoel

de dingen blijven zoals ze zijn
dat is nu eenmaal zo

kijk
Hannah en ik weten
wat we zullen aantreffen
als we naar The Blue White gaan
als we waar dan ook naartoe gaan

terwijl ik weet
dat we soms ook niet aantreffen
wat we denken aan te zullen treffen
en de meeste mensen merken het verschil
tussen wat men verwacht
aan te zullen treffen
en wat men daadwerkelijk aantreft
niet op

maar ik wel
ik noteer het wel
het onderscheid
tussen wat ik verwacht
en wat ik aantref
omdat ik er de tijd voor heb

zoveel tijd zelfs
en nu komt ie
dat ik tot het inzicht ben gekomen
dat we uiteindelijk meestal wél aantreffen
wat we hadden verwacht
zo vaak zelfs
dat je je afvraagt
wat dat in vredesnaam betekenen moet
dit inzicht
dat we meestal wel aantreffen
wat we dachten aan te zullen treffen

dat de dingen blijven zoals ze zijn
dat arm arm blijft
en rijk rijk
en dat er hooguit daartussenin
wat schommelingen zijn

dat de verhoudingen
de bestaande verhoudingen

grotendeels onveranderlijk zijn
en dat de veranderbaarheid
vaak alleen maar
gedroomde veranderbaarheid is
er is blijkbaar een behoefte
onzelf voor te spiegelen
dat we het leven niet kunnen voorspellen
dat alles openligt
dat er kansen zijn
terwijl we het leven
heel goed kunnen voorspellen
we zeggen graag
dat er ongekende mogelijkheden zijn
maar er zijn alleen gekende mogelijkheden
gekende mogelijkheden
en gedroomde veranderbaarheid

iemand vroeg eens
praat jij altijd zo?
nee, natuurlijk niet
zo praat ik niet
zo denk ik
mijn gedachten vormen volzinnen
in mijn hoofd is alles uitgesponnen
uitgeformuleerd
omdat ik zeeën van tijd heb
kunnen de woorden in mijn gedachten
zo ver en zo onbegrensd stromen

die wijdlopiegheid en die vertraging
die poging tot nauwkeurigheid in mijn hoofd
maar ook in al mijn bewegingen
in mijn handelingen
in mijn gezicht
in die van Hannah en mij
in onze gebaren

die controle is ook onderdeel
van de onveranderbaarheid
van de wereld
bezweert mee de onveranderbaarheid
van de wereld
ze is er om de wereld te bedwingen
en te beheersen
ze is er niet om mij te verantwoorden
gewoon
wijdlopigheid wordt alleen de rijken gegeven
alleen de rijke krijgt de tijd
zijn tijd te verliezen
zonder erbij zijn geld te verliezen

ze is bewust gemaakt
de wijdlopigheid en de vertraging
de poging tot nauwkeurigheid
ze hoort bij onze afkomst
ze beteugelt de chaos
ze trekt het stil
natuurlijk is dat gespeeld
omdat ze zo lang al
ik heb het nog steeds over
de wijdlopigheid en de vertraging
over de poging tot nauwkeurigheid
zo uitvoerig in mij is vastgezet
omdat ik nooit
van kindsbeen af
in geen enkele handeling haast had te hebben
er was geen haast
de tijd plooiden zich naar ons
ik heb het nooit anders geweten
wij kenden niet anders
dan dat hij zich aan ons aanpaste
de tijd
het tempo werd door ons bepaald

wij hadden de tijd

ik ben niet laat en niet vroeg
de afspraak is op het moment dat ik er ben
al het andere
dat wat er in agenda's wordt geschreven
aan elkaar werd doorgebeld
is voor mij
altijd alleen maar ter oriëntatie

de kans is groot dat
de manier waarop wij de wereld zien
Hannah en ik
de manier waarop wij haar beschrijven
zeker niet de enige juiste beschrijving
van de werkelijkheid is
maar wel de meest relevante
want zoals wij naar de wereld kijken
zo zou iedereen dat willen doen
iedereen wil rijk zijn

wij kennen de wereld
maar wij kennen niet alleen de wereld
wij kennen ook The Blue White
én de wereld bekeken vanuit The Blue White
die kennen wij ook
Hannah en ik
wij kennen eerst en vooral de witheid
de alles overheersende
niet veranderende witheid van The Blue White
eind jaren '70 werd The Blue White
volledig wit geschilderd
als startpunt voor de jaren '80
denk ik
als smetteloze achtergrond
voor het opkomende individu

en vervolgens is dat zo gebleven
is The Blue White altijd helemaal wit gebleven

tweemaal per jaar
sluit The Blue White haar deuren
haar witte deuren
op een maandag doet ze dat:
The Blue White monday
zodat het helemaal opnieuw kan worden gewit
omdat wit alleen maar mooi is
zegt men in The Blue White
als het wordt bijgehouden;
als het niet is aangetast
als het nergens zwart wordt
in de hoeken
aan de randen
smetteloos adembenemend
The Blue White

ik weet hoe ik door The Blue White zal lopen
gedecideerd geconcentreerd
een begroeting links
als Matthew luncht in The Blue White
'hi, Matthew'
kus kus in de lucht lucht
een begroeting rechts
Phil
die meestal bij de espresso-automaat staat
al negen jaar bij de espresso-automaat staat
en altijd naar mijn gezondheid informeert
mijn schouder
ik heb hem ooit kort
over mijn pijnlijke schouder verteld
sindsdien informeert Phil naar mijn schouder
elke keer opnieuw
met een onbeholpen soort aanhankelijkheid

die door mij overigens zeer wordt gewaardeerd
'hi Phil'
geen kus kus in de lucht lucht
niet met iedereen hè
Phil is vriendelijk
hij is gemanierd en stijlvol
hij heeft op de kunstacademie gezeten
Phil is in de The Blue White
ooit met een bijbaan begonnen
naast zijn kunst
en is blijven hangen
achtergebleven
alsmaar meer is de kunst verdwenen
het zijn de inkomsten, zegt Phil
it's the economy

en terwijl Phil praat
the economy zegt
en naar mijn schouder informeert
zie ik Hannah al zitten
achterin The Blue White
glimlachend
en met haar ogen dicht
nadenkend over wat zij mij zal vertellen
naar wat ze heeft gekeken
en van waarvan ze heeft weggekeken
aan de andere kant

hierin leven wij
Hannah en ik
dit is de figuratie
de voorspelbare vriendelijkheid
van ex-kunstacademiestudenten
die in wit geschilderde decors
ons veel te dure lunches serveren
naar een al jaren genezen

pijnlijke schouder informeren
met gepaste oppervlakkigheid
net genoeg gemeend
om het niet te geloven
maar zo warm als ritueel

wij
Hannah en ik
excelleren in het taxeren van het maniërisme
van de gemaaktheid
van de gemaaktheid
van obers
serveersters
kledingverkopers
kappers
maar meer nog in die van
galeriehouders
kunstenaars
schrijvers
filmers
via hun opgepoetste leugenachtigheid
krijgen wij de wereld binnen
onderdanigheid is het kenmerk
van onze entourage
wij weten dat
daarom wandelen we ook graag
naar de andere kant
nemen het in ons op
kijken ervan weg
en stellen onszelf wat vragen

mijn status
en die van Hannah
is voor 95% op onze rijkdom gebaseerd
de overige 5% op karakter
waarbij moet worden gezegd

dat onze karakters
weer voor de helft door onze opvoeding
door ons milieu zijn gevormd
en dat onze opvoeding
ons milieu weer voor zeker 90%
op rijkdom is gebaseerd

ik heb Phil
eens door de telefoon
tegen een van zijn vrienden horen zeggen
dat rijke mensen
wij
ook zelf weleens schrikken
als de betrekkelijk eenvoudige lunch
rond de 300 dollar heeft gekost

het was zo lief
om hem ermee te horen worstelen
om hem ons te horen verdedigen
hoe hij probeerde hypocrisie en empathie
gelijkelijk over arm en rijk te verdelen
ik heb hem maar laten doen
ik schrik allang niet meer
van welke prijs
voor wat dan ook
de prijzen die men ons aanrekent
zijn exuberant en willekeurig
maar ja

ik vind die live gedeeltes echt moeilijk
ik zie geen mensen
ik hoor geen reacties

i ik snap het
maar het gaat goed
we moeten gewoon verder doen

waar waren we?

n ik weet het niet
kunnen we geen fragment laten zien?

i okay tijd voor een fragment

n stel dat rijkdom een vrouw zou zijn
als metafoor
als beeld
om goed te begrijpen wat ik nu ga zeggen

dan zegt die vrouw
ik ben idealistisch
ik wil dat je wordt zoals ik
rijk
en door jouw wil te worden zoals ik
word ik nog rijker
word ik nog meer zichzelf

niets staat mij in de weg
ik pas mij vanzelf aan
hervorm
transformeer waar nodig
ik ben geen moeilijke vrouw
ik toon altijd weer een mogelijkheid
om mij te volgen
ik sta op de cover
en binnenin zie je
hoe genereus ik ben
en ruimdenkend
en ik ben mee met mijn tijd
ik emancipeer
dekoloniseer
feminiseer
maar altijd in weelde

altijd chique
en niet te vergeten
inclusief
voor de gelukkigen

ik ben altijd geslaagd
ik ben altijd hoopgevend
ik ben zelfs uiterst toegankelijk
ik ben een vrouw
ik maak rijkdom vrouwelijk
ik heb maar één voorwaarde voor deelname
eentje maar
en dat is dat je er eerst rijk voor moet zijn
om rijk te zijn moet je eerst rijk worden
om rijk te worden moet je eerst rijk zijn
ik ben een vicieuze cirkel

ik zal iets zeggen:
in de hotels waar wij logeren
kost wifi geld
bij de eenvoudigere hotels
is wifi gratis
onze wifi is niet beter
onze wifi is niet sneller
onze wifi kost alleen geld
waarom is dit?

dit is omdat rijke
geprivilegieerde mensen
eigenlijk nooit
uit een wereld willen ontsnappen
waarin je voor alles betaalt
een rijke wil er voortdurend
op gewezen worden
dat de dagtaak van anderen
eigenlijk uit niets anders bestaat

dan kijken hoe ze geld
aan hem kunnen verdienen
rijke mensen willen alsmaar gewezen worden
op het feit
dat alles te koop is
dat alles geld kost

je kon het horen bij ons thuis
het gemak
het voorrecht
de vanzelfsprekendheid
waarmee de subtiel gecamoufleerde
gebiedende wijs werd gebruikt
als werkwoordsvorm
om onze klasse te onderstrepen
je kon het horen bij ons thuis
dat timbre in de stemmen
dat in het hele huis resoneerde
voor ons was het de dagelijkse soundscape
voor anderen een intimiderend geluid
de tafel mag afgeruimd worden
de auto mag voorgereden worden

ik heb de ongeschreven wetten
van het privilege altijd gevoeld
de lessen die ze je geven
hoe ze je stimuleren onaangetast te worden
weg te kijken
op tijd cynisch te zijn
geen empathie te tonen
en wat het gekost heeft
om ertegen te vechten
om eraan te weerstaan
maar hoe heerlijk het is dat het ons lukt
Hannah en mij
Hannah en ik helpen elkaar

in het zich blijven realiseren
en dat is uitzonderlijk in ons milieu
dat onze rijkdom op geen enkele manier
werkelijk op geen enkele manier
onze verdienste is
ons fortuin is de verdienste van onze vaders
liefdevolle
nietsonziende vaders
die wij hebben gekend
als liefdevol
als nietsonziend
als afwezig
die afwezig naar ons keken
en afwezig van ons wegkeken

fortuinen vergaard
in het schaduwrijk van hedgefondsen
razendsnelle mondiale geldverplaatsingen
belasting omzeilen
paradijzen bezeilen
financiële logistiek
transacties die malafide leken
maar bonafide bleken
het kapitalistisch clair-obscur
waarin niet wordt geproduceerd
maar geconstrueerd
afgerekend op de woorden winst en wettig
een halfduister waar ik inkeek
en waar ik van wegkeek
misschien net niet scrupuleus genoeg
mijn vader
om daar niet af en toe toch pijn van te hebben
ik weet het niet

maar uiteindelijk heeft hij zich
altijd net op tijd

uit die momenten van contemplatie
weten weg te rukken
door zich
altijd net op tijd
in de omgeving van
de clubs
de boards
de golfbanen en circuits
te begeven
waar men elkaar
altijd net op tijd
bevestigingen verleende van superioriteit

de voortdurende begeerte
nog rijker te willen worden
en nog en nog en nog
en wie droomt daar stiekem niet van
het is sterker dan jezelf
is door al haar mondiale
allesvernietigende zegetochten
onchristelijk
ze is schaamteloos
hebzuchtig
en onrechtvaardig
maar is ze wel zo?
of is dat slechts een kwestie van perceptie?
is dat een kwestie van hoe je ernaar kijkt
hoe je ervan wegstijgt?

ik heb mijn vader
zijn medicijnen droog zien innemen
ik keek vanaf de zetel
tussen de honden
tussen de twee Tibetaanse mastiffs
naar hem
en ik deed niets

hij had mij niet
tussen de twee gigantische honden zien liggen
ik zag hoe hij zijn pillendoos pakte
het hele potje omdraaide in zijn handpalm
en terwijl hij naar de ijskast liep
de hand voor zijn mond zette
en de medicijnen in één keer
droog
al kauwend en kokhalzend
probeerde door te slikken
bij de ijskast aangekomen
opende hij de deur
pakte een pak sinaasappelsap
terwijl hij bleef kauwen en slikken
en kokhalzen
alsof er twee films naast elkaar speelden
die niet synchroon waren gezet
hij bleef het pak sinaasappelsap
onaangeroerd vasthouden
slikte het laatste restje medicijnen droog door
nam plaats op een van de krukken
in de keuken
en wachtte
tot hij neerviel
hij viel van de kruk
zoals Al Pacino in The Godfather
dood van zijn tuinstoeltje viel
terwijl ik vanaf de zetel tussen de honden
naar hem bleef kijken
ik heb naar mijn vader gekeken
en niet van hem weggekeken
ik zag de laatste restjes sap
uit het karton gutsen

later heb ik gegild
veel later

en heb gezegd dat ik sliep
ik sliep
heb ik alsmaar gezegd
ik sliep
ik sliep
ik sliep de hele tijd

ik ben de jongste
ik werd sowieso
niet bijzonder ernstig genomen
uiteindelijk heeft hij mij
zijn tweede dochter
het minste nagelaten
maar dat is altijd nog meer dan genoeg

toen ik in New York woonde
liet ik tussen de geparkeerde auto's
op 5th Avenue
mijn conciërge altijd zijn arm in de lucht steken
om een taxi voor mij aan te houden
en ik weet dat daar
vanuit de voorbijrijdende bussen 65, 71 en 85
de bussen die uit Harlem komen
naar kan worden gekeken

ik kan dat allemaal ook niet doen
ik kon ook niet op 5th Avenue gaan wonen
ik kan ook geen zwarte coltruien dragen
ik kan mijn conciërge ook niet vragen
een taxi voor mij aan te houden
terwijl ik achter hem sta
beetje onverschillig misschien
maar hoe wil je dan dat ik daar sta
zodat er vanuit bussen 65, 71 en 85
misschien niet naar mij kan worden gekeken
het punt is

er zal altijd naar mij worden gekeken
zelfs als ik er niet sta
zal er naar mij worden gekeken
omdat ik word gemist

ik weet welke indruk dat maakt
ik weet welke indruk ik maak
als ik op 5th Avenue sta en een taxi aanhoud
omdat ik mij ergens naartoe wil laten rijden
naar een Blue White bijvoorbeeld
dan gebeurt dat daar
en als ik dat door mijn conciërge laat doen
omdat hij daarvoor wordt betaald
dan gebeurt dat daar
en als ik daarbij
mijn Gucci-broek heb aangetrokken
en als ik daarbij
mijn zonnebril heb opgezet
dan ziet dat eruit
zoals het eruitziet
iconisch waarschijnlijk
dan zie je mij
dan zie je mij
vanuit de buslijnen 65, 71 of 85
zo op het trottoir staan
dan kan een schrijver
of een fotograaf
die toevallig in die bus zit
door dat beeld worden aangetrokken
die kan ernaar kijken
die kan ervan wegkijken
die kan er iets van denken
en er iets mee doen

laatst zag ik een film in de cinema
waarin iemand als ik werd opgevoerd

ik moet zeggen:
er was niet bijzonder veel werk van gemaakt
zoals zo dikwijls
eerstegraads en vol clichés
mij werd eenvoudigweg
geen enkele nuance toegedicht
elke denkkraft en elke smaak
werd mij ontzegd
hoe komen ze er toch bij?
nodeloos extravert was ik
luid
verbitterd
krampachtig
manipulatief
seksueel geperverteerd
ze hadden me proberen belachelijk te maken
maar misschien niet belachelijk genoeg
ik hoorde niemand lachen
terwijl dat wel de bedoeling was

en ik dacht
je moet eerst weten waarover het gaat
als je mij wilt bestrijden
wat ongetwijfeld zal moeten gebeuren,
zal je je eerst in mij moeten verdiepen
zoals ik me toch ook in jullie verdiep

en in hen
in hem
in de Afrikaanse jongen bijvoorbeeld
met de drie littekens in zijn gezicht
die op Penn Station
altijd weer Penn Station
altijd laat ik mij vroeg in de ochtend
naar Penn Station rijden
ter inspiratie noem ik dat

toen ik naast de ticketautomaat stond
vroeg hij me om wat geld
een exact bedrag
het bedrag dat hij miste
zei hij
om naar zijn moeder in New Rochelle te gaan
had hij het over zijn zieke moeder?
3 dollar 50
kwam hij tekort
hij toonde het geld dat hij had
en toetste ondertussen
op de ticketautomaat schuin achter mij
'New Rochelle' in
om te tonen wat dat kostte
en wat hij dus tekort kwam

waarna hij vervolgens
licht voorovergebogen
tegen die automaat
niet naar mij
maar tegen de display in de automaat
alleen maar snelle zinnen zei
als in een mantra:
'dat ik zijn moeder mocht bellen'
'en dat het was om zijn moeder terug te zien'
'en dat ik zijn moeder mocht bellen'
'en dat het was om zijn moeder terug te zien'
en dat hij
toen ik hem het geld gaf
mij nauwelijks aankeek
mij nauwelijks bedankte
en met het volledige bedrag in zijn hand
door bleef praten
door bleef gaan
met het zeggen van snelle zinnen
licht voorovergebogen

tegen de automaat
'dat het was om zijn moeder terug te zien'
'en dat ik zijn moeder mocht bellen'

en dat ik
natuurlijk
echt even dacht
dat hij daadwerkelijk
zou gaan
naar zijn moeder in New Rochelle
en dat ik
ook echt even hoopte
dat hij daadwerkelijk
aan zijn moeder dacht
op het moment dat hij 'mijn moeder' zei
en dat hij wel 'mijn moeder' zei
maar natuurlijk 'mijn moeder' bedoelde
en dat hij dus wist
dat als hij 'mijn moeder' zei
ik niet aan zijn moeder
maar aan 'mijn moeder' zou denken
hij maakte mij week
dat 'mijn moeder' maakt week

iets anders
gaat het erom te weten
wat er toch nog bij je achterblijft
met dat je wegstijgt?
wat er toch nog in het geheugen terecht komt
met dat je je distantieert?
met dat je denkt dat je je distantieert?

wat blijft er achter
van het beeld van de man van kleur
de man van kleur
bij de vuilnisbak

bijvoorbeeld
bij de pretzelshop
in het busstation

er blijft achter hoe hij
tenminste bij mij
in het licht van de juist geopende pretzelshop
waar de pretzel verkoper
waarschijnlijk voor het eerst die winter
zijn muts had opgezet
en wij beiden
de pretzel verkoper en ik
voor een kort moment
keken
en wegkeken
naar hoe hij
de man van kleur
over de vuilnisbak hangend
iets
uit de vuilnisbak
– er lag iets in de vuilnisbak –
– de dag nog maar net begonnen –
– nieuwe vuilniszakken ingehangen –
– maar er lag al vuilnis in –
iets uit de vuilnisbak probeerde te halen
was het de eerst weggegooide pretzel
van de dag?

er blijft achter hoe hij
met zijn rechterarm helemaal uitgestrekt
eerst nog wat onderin roerde
en met de linkerhand
op de rand van de vuilnisbak steunde
de hand als een klein kussentje voor de borst
tegen de scherpe rand
er blijft ook achter hoe hij en ik

de pretzel verkoper in de pretzelshop en ik
keken en wegkeken
en zo zagen hoe hij
de zwerver
even uitrustte
in die positie
hij ontspande
liet zijn hoofd
zijn rechterarm hangen
en sloot kort zijn ogen
daar
toen

het was geen berusting
het was een moment van herstel
a rest
a rest on the garbage

je vraagt je misschien af
wat wil je hiermee bereiken?
wat wil je hiermee zeggen
met zo'n nauwkeurige beschrijvingen?
brengt ons dat dichterbij elkaar
de man van kleur en ik?
of drijft het ons juist verder uiteen?
ik weet dat niet
blijkt uit mijn gedetailleerd kijken
geen respectvolle blik?
of juist wel?
moeilijk hè
of wordt de persoon in kwestie
er eigenlijk juist alleen maar meer
door ontkend?
getuigt mijn interesse op zichzelf al niet
van engagement?
of is het daarvoor te pornografisch?

zit ik er te dicht op?
of weet ik eigenlijk heel goed
weten Hannah en ik heel goed
dat onze pogingen
slechts betekenisvolle pogingen zijn
als ze ons geld kosten?
als ze ons iets kosten?
als wij betalen?
als we de daklozen
een soort van auteursrecht betalen
voor onze beschrijvingen
waarom niet eigenlijk?
of is dat niet genoeg?
wat zou je aan mij willen zien?
wil je me zien verarmen?
mij stante pede hier en nu zien verarmen
wil je me ook in die vuilnisbak zien wegduiken?
zien graaien?
wil je ons de pretzel zien delen
of wil je er mij voor zien vechten?
wil je me zien verliezen
de pretzel zien verliezen?

het kijken
het weggijken
en vervolgens het omzetten in woorden
van wat er achterblijft
het beschrijven van de verschrikkingen
van de andere kant
het hervormen
in beelden en woorden
het tot taal maken
wijdlopig vertraagd en nauwkeurig
die mogelijkheden
zijn aan ons uitgelegd

wij
Hannah en ik
kennen mensen
die ons daarover hebben verteld
kunstenaars
die ons hebben verteld
dat wij dat ook kunnen
die ons in zekere zin tot kunstenaars maken
die ons smaak
stijl
uitzonderlijkheid
en inzicht geven
omdat wij ook
een beetje kunstenaar moeten zijn
vinden zij
zij
de kunstenaars dus
verlenen ons het onderscheidingsvermogen
verlenen ons de kwaliteiten
die wij
eerlijk is eerlijk
vanuit ons milieu
vanuit onze opvoeding
niet per se bezaten

doordat de kunstenaars ons
hun kopers
smaak verlenen
verlenen ze zichzelf smaak
denk ik
denken wij
Hannah en ik

wij bewegen ons in de omgeving van de kunst
omdat de kunst
zich ook met de andere kant engageert

zij vereenzelvigd zich met de andere kant
zij toont zich solidair
betrokken
ziet zichzelf zelfs als onderdeel
van de andere kant
ondanks ze aan deze kant
aan onze kant is gesitueerd
aan deze kant wordt in alle rust herbekeken
waarvan aan de andere kant
werd weggekeken

alleen mijn allesverterende passie
voor de kunst
maakt het mogelijk
om mijn schuld
in te lossen
de schuld die ik ongetwijfeld heb
alleen al door te zijn wie ik ben
dat ik gevoelig ben voor die schuld
beschouw ik
maar dat heb ik al gezegd
als een toevalligheid
beschouw ik
maar dat heb ik al gezegd
niet als een persoonlijke kwaliteit
maar als een uitzonderlijke speling van het lot
of noem het dna-structuur of wat dan ook
mijn gevoeligheid voor schuld
is in ieder geval soms ook storend
en in mijn nadeel voor mijn comfort
en niet alleen voor mijn comfort
mijn hele manier van kijken
vervreemdt mij ook van mijn familie
mijn oorsprong
en toch blijf ik ermee doorgaan
waarom?

omdat ik weet
dat de kunst mij nooit iets wezenlijks
zal afnemen
ze zal in mijn buurt komen
ze zal me bedreigen
maar ze zal me niet van mijn stuk brengen

alles wat wij bezoeken
alles waarvoor wij worden uitgenodigd
wat wij verzamelen
waarin wij investeren
de mode de lezingen
de jonge mensen
het nieuwe initiatief
de previews
de try-outs
de tijdschriften
het behang
de protocollen
de kapsels
de gastronomie
de seks
de drank
alles waar ik mijn geld aan uitgeef
de vormgeving
de architectuur
het zijn
het spijt me maar zo heet dat in mijn hoofd
compensatie-evenementen
goedmaak-bijeenkomsten
het zijn
gelegenheden die onschadelijk maken
wat ons
de bevoorrechten
bedreigt:
het geweld

het geweld aan de andere kant
het geweld uit het niks
uit armoede
uit wanhoop
uit drift
is het enige dat mij bedreigt
dat mij nog bedreigen kan
de donkere uitzinnigheid
de demonen van de andere kant
ze maken me kwetsbaar
omdat ik ze
sinds mijn kindheid
ook heb gezocht
en heb gevonden
in mezelf
mijn demonen
om die in te perken
zal ik
en dat weet ik al lang
nooit over voldoende middelen beschikken
maar wie wel?
maar wie heeft die middelen wel?

en toch
in de kunst
door de kunst
wordt het draaglijk
het geweld
de dreiging
de demonen
de andere kant
wordt in het kunstwerk
tegelijk losgelaten en bezworen
getralied en woest gepresenteerd
en uiteindelijk

in een catalogus met prijslijst
te koop aangeboden
en ik koop ter vereffening

er is een kunstenaar
waarvan Hannah en ik veel kopen
die vanwege ons
die voor ons
in de haven woont
in een loods
in een afgedankt deel van de stad
aan de andere kant
hij zegt dat zijn werk
over de zelfkant van het leven gaat
maar zijn werk gaat over
hoe een kunstenaar
de zelfkant voor ons
zijn kopers
neutraliseert
de kunstenaar
die voor ons in een loods blijft wonen
is inmiddels zo rijk
dat hij een appartement
in de buurt van 5th avenue
zou kunnen kopen
zegt hij
hij zou dat zelfs graag doen voor zijn kind
maar voor ons blijft hij
tussen de junks en de hoeren blijft-wonen
zijn atelier is het best-beveiligde gebouw
in het gebied
hij zegt dat hij voor zijn kunst
in de haven woont
en hij heeft gelijk
hij kiest voor zijn kunst

gisteravond zei een marxistische filosoof
op de televisie
in een kunstprogramma dat ik volg
omdat het me interesseert
dat aan de film Titanic is te zien
hoe rijke mensen zich revitaliseren
door de schaamteloze appropriatie
van de vitaliteit van arme mensen
ik zal het nog eens zeggen:
hoe rijke mensen zich revitaliseren
door de schaamteloze appropriatie
van de vitaliteit van arme mensen
dus
hoe de geprivilegieerden
wij
Hannah en ik
zich met de onderkant inlaten
om zich er levend door te voelen
activistisch
en deelnemer
geëngageerd

in Titanic
zei de filosoof
zie je hoe een verveelde vrouw
van het exclusieve bovendek
zich met een eenvoudige jongen
van het benedendek inlaat
zich met hem vermaakt
in de film Matchpoint
van Woody Allen
zien we in feite hetzelfde
dacht ik
in de collecties van Yamamoto
in de Chanel-ontwerpen vol gaten
van Karl Lagerfeld

de straatkunst van Basquiat
de graffiti op de muren van de kunstcampus
De Singel
de graffiti in het logo van NTgent
we zien hoe de punk wordt gemodelleerd
hoe het geweld erin wordt beteugeld
overal zie je hoe de onechtheid
de echtheid overtreft
overal zie je hoe het benedendek
het bovendek revitaliseert
maar nergens zie je
ook niet bij die filosoof
hoe het bovendek
het benedendek doet dromen

zolang het mij niet wordt ontnomen
met geweld wordt ontnomen
mijn vermogen
mijn voorsprong
zal ik betalen
om het geweld uit mijn buurt te houden
zal ik betalen
om het geweld te ontwapenen
zal ik betalen
voor de transformatie van geweld tot kunst
tot mode
tot amusement

er is ook maar één ding
dat het hele mechanisme
kan doen keren
en dat is
zoals gezegd
het me afnemen
je moet voor me gaan staan
en zeggen:

'ik wil hebben wat jij hebt'
'geef hier of ik vermoord je'
je moet het me afnemen
neem het van me af
kleed me maar uit

'kom dan naar mij toe'
'kom maar'
als je durft
dat dacht ik
toen ik de jongen zag
en wegkeek
de jongen
de man misschien
in de gaanderij
in zijn vuilbruine broek
zat daar in een doorgang
met zijn rug tegen de muur
zijn benen gestrekt
en hij keek naar mij
altijd als ik naar buiten keek
vanuit mijn hotelkamer
keek hij ook naar mij

onze blikken zochten elkaar
dat was toch zo?
dat had ik toch goed gezien?
dat hij altijd doorhad
wanneer ik keek?
dat hij altijd doorhad
wanneer ik naar het raam kwam?
dat hij altijd naar mij keek
als ik keek?
en dat hij op het moment dat hij mij zag
ook altijd wegkeek?
net als ik

(als spiegelbeeld
als mijn arme ik)

en dat ik
op het moment dat ik dacht te weten
wat hij dacht
namelijk dat hij mij
als de ander zag
als zijn andere kant
als een onaantastbare
nooit in staat zal zijn werkelijk te begrijpen
wat er in hem omgaat
dacht hij dat?

dacht hij dat hij mij met zijn brutale blik
opwindt
opzadelt
confronteert
alleen laat
met mijn vergeefsheid
met mijn stuitende meelijwekkende pogingen
om in mijn formuleringen
iets van begrip
iets van verantwoording
van solidariteit
van liefde
over te brengen
exciteert het hem dat ik wegkijk

en ik vroeg mij af
in het kijken naar hem
in het wegstijgen van hem
of hij in staat is
hij heeft daar toch alle tijd voor
zich voor mij te interesseren
of hij tijd neemt om zich af te vragen

wat ik eigenlijk probeer?

ik vroeg mij af
of ik hem
de niet-geprivilegieerde
ooit weleens een andere gedachte
had toegestaan
dan het niet-geprivilegieerd zijn?
in de armoede past geen andere gedachte
dan de armoede
vond ik
vind ik
in de wanhoop past niets anders
dan de wanhoop
vond ik
vind ik
blijkbaar
al die tijd

hij heeft zoveel tijd denk ik
zoveel tijd daar om na het wegstappen
over na te denken
over onze verhouding
dan moet hij
zich op een gegeven moment
ook hebben afgevraagd
wat hij zou doen met ons
ooit
met mij
met Hannah en mij
de welwillenden
als alles eenmaal is omgedraaid
zou hij mij ook beschrijven?
zou hij mij ook in detail beschrijven?
zou hij in The Blue White gaan zitten?
zich naar Penn Station laten rijden?

hij ziet eruit
dacht ik
terwijl ik wegkeek
als iemand die geen enkel respect
voor mij zou opbrengen
– dan –
als alles is omgedraaid
en daarmee misschien ook niet voor zichzelf – nu –

ik bedoel eigenlijk:
zou hij weleens hebben gedacht
hoe hij naar zichzelf zou kijken
als hij hier stond
en weg zou kijken?

of is dat eigenlijk het enige wat hij doet?
daar?
de hele tijd?
denken: wat zou ik doen?
zou ik kijken
of zou ik wegstijgen?

zo zit ik dan dikwijls
met mijn ogen dicht
in The Blue White
met Hannah
en recapituleer wat ik heb gezien

over de man bijvoorbeeld
om de hoek bij de dierenarts
met zijn rug leunend tegen de blinde muur
naast de ingang van praktijk van de dierenarts
de blinde muur waardoor je onzichtbaar bent
voor de mensen in de wachtkamer

hoe hij daar stond
samen met zijn hond
in het avondlicht
terwijl ik voorbijliep
en keek en wegkeek
beide dik en groot en onverzorgd
– de man en de hond –
vervormd door het slechtste eten
dacht ik
hij met zijn schouderbladen tegen de muur
zijn voeten een stukje voor zich uit
op het trottoir
achteroverhangend eigenlijk
met het dier
de hond
hoog in zijn armen
op zijn armen
over zijn armen naar zich toe gerold

zo naar zich toe gerold
de romp dus en daarmee de kop
dat het dier
liggend op zijn rug
bij het gezicht van de man was uitgekomen
en zijn kop steeds wat optillen moest
om bij het gezicht van de man te zijn
wat het wilde denk ik

en ook de man neigde
ondanks dat ze al zo dicht bij elkaar waren
het gezicht van de man en de kop van de hond
alsmaar dicht
nog dicht
naar de kop van de hond toe

wilde de man dat de hond al dood was?

en wilde de hond dat eigenlijk ook?
maar kon hij dat niet
omdat hij niet wist hoe dat moest?
maar voelde de hond
aan alles
aan de dierenarts
de armen van de man
de tranen van de man
dat hij eigenlijk wel zou moeten?
dat hij eigenlijk wel dood zou moeten?

zo zou ik het aan Hannah ook vertellen
denk ik

ondertussen stel ik mij een vraag
over de onbewogenheid van mijn gezicht
bij dit alles
sommigen zeggen het is mijn adel
is mijn gezicht altijd zo onbewogen geweest?
had ik als kind al zo'n gezicht?
was ik als kind een onbewogen kind?
is het door de moeiteloosheid getekend
mijn gezicht
en dus eigenlijk niet getekend?

mijn ongetekende gezicht
elke poging daar reliëf in aan te brengen
moeite
pijnen en zorg
is pathetisch
denk ik
ze is gaaf
mijn huid
ze straalt gelijkmatigheid uit
ze is zonder meer een macht
mijn witte gelijkmatigheidshuid

ben ik mij daarvan bewust?
natuurlijk
helpt mijn bewustzijn daarover
de wereld?
ik weet het niet

i cut
dank je wel

epiloog

in de kleedkamer

n en?

i heel goed

n ja?

i misschien niet altijd even goed opgelet
wat afgeleid soms

n het is geen gemakkelijke tekst

i af en toe aan de parkeermeter moeten denken

n nee

i sorry
of ik betaald had of niet

n dat meen je niet

i maar het ging heel goed
misschien
en dat is het enige
had ik ook wat last van de ongenaakbaarheid

n mijn ongenaakbaarheid?

i nee laat maar
arrogant
dat het misschien wat arrogant is

n maar ze is arrogant
wat is arrogant?

i het is niet belangrijk
als rijke bedenkingen hebben bij uw privileges

n ze heeft ze

i vergeet het
een geweten hebben is ook een privilege

n een geweten hebben is een privilege?

i misschien zeg ik maar wat
ik heb niet zo goed opgelet
dat zei ik al

n een geweten is volgens mij gewoon een geweten
dat hebt ge of dat hebt ge niet

i vergeet het alstublieft
ze probeert tot een vergelijk te komen

n een vergelijk?

i een akkoord ja
ze wil er een uitwisseling van maken
een uitwisseling van problemen
een gesprek
n een gesprek is toch goed

i natuurlijk
maar een niet-geprivilegieerde wil geen gesprek
die wil een gevecht
denk ik
een gevecht
dat kunt ge winnen
vandaag nog

of anders morgen
een gesprek niet
een gesprek blijft maar duren
ge moet uw privileges houden
of ge moet ze weggeven
maar als ge ze houdt
moet ge ze met fierheid houden
een bedenking is er weer een privilege bij
van een privilege moet ge genieten
dat is wel het eerlijkste ten aanzien van degene die geen privileges
heeft

n dan hadden we de voorstelling niet moeten maken

i toch wel
je was fantastisch

n vooruit
ga de parkeermeter bijvullen
en neem iets mee om te drinken

the courage to be disliked ging op 1 april 2021 via livestream in première vanuit balzaal de KOE voor het publiek van Kunstencentrum Nona

spel Natali Broods
 Peter Van den Eede

licht Bram De Vreese en
 Shane Van Laer

productie de koe

www.dekoe.be

Willem de Wolf (Groningen, 1961) studeerde in 1985 af aan de Amsterdamse toneelschool. In datzelfde jaar formeerde hij samen met Ton Kas het theaterduo kas&dewolf. Kas&dewolf schreven/maakten samen een vijftiental stukken. In 2004 werd de subsidie aan kas&dewolf stopgezet. Sinds 2005 speelt en schreef de Wolf onder andere voor Onafhankelijk Toneel, mugmetdegoudentand en Dood Paard. Vanaf 2010 maakt hij deel uit van de artistieke kern van Compagnie de Koe in Antwerpen

Toneelwerk

*the courage to be disliked** – 2021

*forsterhuberheyne** – met Rebekka de Wit – 2017

*vermogen** – met Joan Nederlof en Lineke Rijxman – 2015

*krenz, de gedoodverfde opvolger** – 2011

*Hannah & Martin** – met Joan Nederlof en Lineke Rijxman – 2009

*bazel ** – 2007

galleryplay – 2005

Als Compagnie de Koe (dus i.s.m. Peter Van den Eede en Natali Broods)

*de nijl is in Cairo aangekomen** – 2020

*achter/af** – 2019

*seks(e)(n)** – 2019

koedoetboek – 2018

*hellogoodbye** – 2017

*beckett boulevard** – 2016

*olga** – 2014

*de wederopbouw van het westen: zwart** – 2012

*de wederopbouw van het westen: rood** – 2011

*de wederopbouw van het westen: wit** – 2010

kas&dewolf

stand in – 2003

ons soort mensen – kas&dewolf passé – 2001
op=op – de harries, voorheen kas&dewolf – 2000
hygiëne – de harries, voorheen kas&dewolf – 1999
ambitie – 1997
desperado – 1997
show – 1995
animo – 1995
bio – 1990
naar de natuur – 1989
de mode – 1988
de genezing – 1987
allegorieën 1 t/m 4 – 1986
groenland – 1985

kas&dewolf met Marien Jongewaard
mensch durf te leven! – 1998
de jantjes – 1996
piste – 1992
rodeo – 1991

*teksten uitgegeven bij De Nieuwe Toneelbibliotheek